

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב נחת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש ל כסלו תשפ"ו: הדלקת נרות: ירושלים: 4:03 תל-אביב: 4:17 חיפה: 4:06 מוצאי שבת: ירושלים: 5:16 תל-אביב: 5:20 חיפה: 5:18 ר"ת יום: 5:56

פרשת מקץ

בטחון והשתדלות

**יבטח בה' בכל הנצרך לו, ולא ידאג
דאגת המחר!**

**נלמד מהפסוק: "ויהי מקץ שנתיים ימים" (פרק
מא-א)**

וכפי שדרשו חז"ל (במד"ר פט-ג) "אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו" – זה יוסף. "ולא פנה אל רהבים ושטי כזב" – משום דבטח בשר המשקים נתעכבה ישועתו שתי שנים.

כתב רבינו יונה ז"ל (בפירושו על משלי פ"ג-כו) "דע כי הבטחון הוא שלא יתערב בו שום ספק, ועל דרך משל נבאר כי עניין הביטחון כשכיר הבוטח על המלך ועמל בכל כוחו לפניו בשמחה ובטוב לבב מרוב מבטחו על המלך ומדעתו כי יתן לו משכורתו שלמה.

מוסיף רבינו יונה: והנה הבוטח בהש"ת, גם אם ימצאהו צרות רבות ורעות יתאמץ בעבודת הש"ת ויבטח באמת, כי שכרו כפול ומכופל, וכי הש"ת יבחר לו הטוב. ואם יוכיחהו ה' בעולם הזה, כי זאת לטוב לו להעביר את עונו ולקרבו אל ה' ולהאדיר חלקו בעולם הגמול, כי שלום העולם הזה כהבל ואין... עכ"ד.

נמצאנו למדים מדברי רבינו יונה, שהבוטח באמת ובתמים בהש"ת, מקבל כל אשר נגזר עליו ממנו יתברך הן לטוב והן למוטב, באהבה ובשמחה, כי יודע שכל אשר קורחו, הוא אך ורק לטובתו ו"שכרו כפול ומכופל".

וכגודל אמונתו של אדם ומידת ביטחונו בהש"ת, וכפי שישלך על ה' יהבו, כן יהיה ה' מבטחו וכן יעזרו הש"ת בכל מה שיצטרך! יסוד זה מפורש בדברי המהר"ל זצ"ל וכה כתב (בנתיב האמונה פ"ב):

"ויש לך לדעת ולהבין כי עיקר האמונה שהוא מאמין בו יתברך שבכוחו כל, ולכן הוא מאמין בו יתברך, ובשביל זה כאשר יגיע הזמן שהוא יתברך יתן הטוב, אזי יתן לו כפי מה שהוא היה מאמין בו שכן גדול כוחו ויכולתו, אבל כאשר אינו מאמין בו, כאילו ממעט כוחו ויכולתו".

כיוצא בזה כתב המהר"ל לעניין הביטחון (בנתיב הבטחון פ"א): "כי כאשר בטוח בו יתברך... אזי יעשה הש"ת בקשתו. וכאשר יחרד האדם, מורה זה על מעט בטחונו בהש"ת ודבר זה יתן עליו מוקש..."

וראיה לכך מהמובא בגמרא (ברכות ס.) על רבי ישמעאל ב"ר יוסי שראה תלמיד מפחד ואמר לו שהוא חוטא, ובמקרה אחר, אמר רב המנונא לתלמיד שפחד, וכי אתה רוצה יסורים? עיי"ש. ביאור הדברים, כי המפחד הוא הפך הבוטח, שהבוטח בהש"ת אינו ירא, ולכן שאל "וכי אתה רוצה יסורים" דכיוון שאין בד ביטחון אתה גורם ליסורים שיבואו. עכ"ד.

"עזרי מעם ה'..."

יהודי בא לפני כ"ק האדמו"ר רבי יצחק מסקווירא זצ"ל והתאונן בפניו שאין לו פרנסה וגם אין לו כל מוצא ודרך שיכול להשיגה.

אמר לו הרבי: "גם דוד המלך ניצב בפני שאלה זו. הוא שאל "מאין יבוא עזרי", שהרי אנו יודעים, שהברכה צריכה לחול על משהו. על "יש", כמו שמצינו באלישע שבירך את כד השמן שהתרבה על יסוד המעט שיש בו (ועין רמב"ן שמות כה-כד) אבל דוד המלך ניצב בפני "אין" לכן שאל כיצד יבוא עזרו.

ומה היתה תשובתו של דוד המלך מיניה וביה? תשובתו היתה: "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ" כלומר: אם תשאל כיצד יעזר, עליך לזכור שה' הוא "עושה שמים וארץ" ואף אותם יצר "יש מאין". על כן, כמו שעשה אותם יש מאין, כך לא יבצר ממנו להושיע גם את אלו שאין להם מאומה, ולהשפיע להם ברכה עד בלי די.

רזין דאורייתא

"הקב"ה יכול לתת הכל..."

נכנס פעם אברך למעונו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל וביקש ברכה לפרנסה. יהודי נוסף שהיה בחדר שאל: מבקשים בברכת המזון "ואל תצריכנו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם כי אם לידי המלאה והפתוחה"... ואיני מבין: אם לא נקבל מתנה ולא הלוואה מהגמ"ח הכיצד אפרנס את ילדי מידי חודש מהיכן אקח להוצאות שוטפות?!

הגיב הרב שטיינמן בכאב: "אתם יודעים מדוע בני אדם אינם זוכים לסייעתא דשמיא בממונם? מדוע התפילה על פרנסה אינה מתקבלת? כי אין מאמינים די הצורך בכך שהקב"ה יכול לתת! בן אדם מתפלל, ועם זאת הוא מוטרד בהירהורים: כיצד הקב"ה באמת יתן לוי? אם לא מתנה ואפ"י גמ"ח, מאין יבוא עזרי?"

הגביה הרב שטיינמן את קולו והוסיף: האם אתה דואג להקב"ה?! וכי הוא יתברך זקוק לעצות שלך?! הוא לבדו יודע איך לתת לך! אכן כן. לא במתנת בשר ודם ולא ע"י הלוואתם אלא מ"ידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"! וכאשר מאמינים בזה, אזי ה' שומע את התפילה."

עפ"י "מאחורי הפרגוד"

לנהוג בענוה עם הזולת מתוך הכרה כי כל המעלות שיש לאדם אינם מזכותו אלא ממתנת השי"ת!

נלמד מהפסוק: "ויען יוסף את פרעה בלעדי אלוקים יענה את שלום פרעה" (פרק מא-טז)

וכתב רש"י: "בלעדי" – אין החכמה משלי אלא האלוקים יענה, יתן עניה בפי לשלום פרעה. עכ"ל. ואמרו חז"ל בשביל שתלה הגדולה בבעליה בלשון "בלעדי" בו בלשון עלה לגדולה – "ובלעדך לא ירים איש את ידו ואת רגלו".

אמרו חז"ל (תנ"ד"א זוטא – פרק טו): לעולם יהיה אדם עניו בתורה ובמעשים טובים וביראת שמים, עם אביו ואמו, ועם רבו ואחיו, ועם בנו, ועם בני ביתו ושכניו, ועם קרובים ורחוקים, ואפילו עם גוי בשוק! כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה ומתקבל על הבריות, וממלא את ימיו ושנותיו בשם טוב... [וזה מה שראינו אצל יוסף בעומדו לפני פרעה, ביטל עצמו לגמרי וייחס כל מעלותיו להקב"ה בלבד].

על הפסוק "ועניים מרודים תביא בית" דרשו חז"ל (ויק"ר פל"א-יג) "אלו תלמידי חכמים הנכנסים לבית עמי הארץ ומרודים אותם מדברי תורה". דוקא ת"ח נקראים "עניים מרודים" משום שאין להם משלהם כלום, ואין להם שום סרך של התנשאות.

והעיר הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל (בעלי שור): לכאורה דרשה זו של חז"ל מופלאה היא, מדוע לא ביארו חז"ל את הפסוק כפשוטו: "עניים מרודים" – אלו עמי הארץ. "תביא בית" – ביתו של תלמיד חכם?

אלא שהעניי האמיתיים הם רק תלמידי חכמים היודעים להיכנע לפני בוראם ולהתבטל לפני רצונו לגמרי. אמת הוא שכל אדם נדרש להיכנע לפניו יתברך, ולפרעה המלך העריץ נאמר "עד מתי מאנת ליענות מפני – להיות עני ושפל לפני" כי זוהי אמינות האדם בעולמו. אך היודעים "ליענות מפניו". הם הם התלמידי חכמים. כך ראינו בכל גדולי עולם שזכינו להכיר. עכ"ל.

מקטין עצמו...

ביום מן הימים נערכה סעודת "בר-מצווה" במשפחתו המורחבת של הגאון **רבי בן ציון אבא שאול** זצ"ל. כמובן הוא והרבנית פיארו את הסעודה. הוחלט שהילדים יטלו ידיים תחילה, כדי שהמבוגרים יוכלו לקיים "תכף לנטילת ידיים ברכה". על כן הכריזו: "כל הקטנים יגשו ליטול ידיים".

מיד קם רבי בן ציון, וניגש לכיור כשהוא עומד בתור עם הילדים העולים. אמרו לו: "עכשיו הקטנים נוטלים!" השיב בענוות-חן: "ואני אני קטן!!"

וכך אירע גם כשפעם לא חש בטוב ולא היה בכוחו לחזור רגלי מהשיבה לביתו. לא הרשה לעצמו מונית דרך חשיבות גם לא הצטרף להסעת הרבנים, אלא עלה להסעה שהסיעה ילדים מה"חיידר". ישב ביניהם שוחח עמם בעניין שלמדו. בחברתם חש כשווה בין שווים...

יגילו במלכם

שום שייכות בנושא הכבוד...

פעם התווכח אחד מראשי הישיבה עם הגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך** זצ"ל על עניין מסוים, והיה נראה לו שבתוך הדברים פגע בכבודו של רש"י, על כן שלח לבקש ממנו מחילה.

תמה רבי שלמה זלמן ואמר: אינני מבין על מה הוא מבקש סליחה, הרי ביררנו יחד את העניין ואף קיבל דעתי אפילו שלא היה מחויב בכך. כנראה מפרש לא נכון את דברי חז"ל כי לאדם צעיר יש משיכה לתאוות ולאדם זקן יש משיכה לכבוד. כנראה, לפי הבנתו, כל זקן רודף אחר הכבוד, אך אין הדבר כך. ההסבר האמיתי הוא שכאשר אדם מתדרדר מבחינה רוחנית אזי הצער הניסיון שלו בתאוות ואצל הזקן הניסיון שלו בכבוד.

והוסיף רש"י: אני ב"ה, לא בגדר אדם שירד מדרכו... אין לי שום ניסיון ושום שייכות לנושא הכבוד, זה רחוק ממני מרחק רב, וממילא אין לי מה למחול על פגיעה בכבודי כביכול...

במחיצתם

הצנעת המעלות

להתרחק מן הפרסום ולא להבליט מעלותיו כדי לא לעורר קנאה וצרות עין!

נלמד מהפסוק: "ויאמר יעקב לבניו למה תתראו" (פרק מב-א)

ואמרו חז"ל: "אמר להם יעקב לבניו, אל תראו עצמכם כשאתם שבעים, לא בפני עשיו ולא בפני ישמעאל, כדי שלא יקנאו בכם" (תענית י:). **כיוצא בזה:** אם אכל ושתה בדיעבד, ביום התענית, אל יתראה בפני הציבור [שבע] שנראה כחתן בין אבלים ויתקנאו בו (שם). ולהלן על הפסוק: "ויבאו בני ישראל לשבור בתוך הבאים" (מב-ה) כתב רש"י: מטמינין עצמן שלא יכירו, לפי שצויה להם אביהם שלא יתראו כולם בפתח אחד, אלא יכנס כל אחד בפתחו, כדי שלא תשלוט בהם עין הרע שכולם נאים וכולם גיבורים.

ידועים דברי חז"ל שאין ברכה אלא בדבר הסמוי מן העין. עוד ידוע כי כבוד הוא לבוא בהצנע! לפנינו ארבע דוגמאות הרומזות לכך בפרק אחד בנביא (מלכים ב פ"ד: א) כשאמר הנביא אלישע לאחת מנשי בני הנביאים: "שאלי לך כלים מן החוץ מאת כל שכניך... ובאת וסגרת הדלת בעדך ובעד בניך ויצקת על הכלים". מדוע הוצרכה לסגור את הדלת? מפרש רש"י: כבוד הנס הוא לבוא בהצנע.

ב) בהמשך מסופר על האישה השונמית שאלישע הבטיח לה בן, אך הבן שנוול חלה ומת ואמרה לבעלה שצריכה לרוץ אל אלישע, לשאלת בעלה מדוע? לא גילתה לו, כי אמרה מוטב שיעשה הנס בצנעה.

ג) אלישע שלח את גיחזי לשים משענתו על פני הנער והזהירו: "כי תמצא איש לא תברכנו וכי יברכך איש לא תענונו" ומדוע? שלא ירבה בדברים כדי שישמר הנס בצניעה.

ד) כשאלישע בא לבית הנער להחיותו נאמר: "ויסגור הדלת בעד שניהם" ומדוע? משום שכבוד הנס לבוא בהצנע!

"יותר בהצנע – יותר סיעתא דשמיא..."

בשנת תשי"ג נורתה אבן הפינה לשיבת סלבודקה. מעמד זה לא פורסם. מלבד **החזון איש**, הנהלת הישיבה ותלמידי הישיבה, לא נוכח בו איש. החזון"א שבא בבגדי שבת, ציין את האירוע באמירת שיעור בפני תלמידי הישיבה. אחד מבאי ביתו של החזון"א התרעם בפניו על כך שלא נודע לו על המאורע ולא הוגד לו דבר השיעור שאמור להתקיים.

אמר לו החזון"א: "ראש הישיבה הגאון **רבי מרדכי שולמן** ביקשני להשתתף בהנחת אבן הפינה ואמר שאינו מפרסם על המעמד, כי סובר שככל שהדבר יעשה יותר ב"הצנע לכת", כך תהיה הסיעתא דשמיא גדולה יותר. לכן לא הייתי רשאי לספר לך על הצפוי..."

ספר "כי – אם"

"להזהר מאוד מפירסום..."

כשהופיע ספרו של הגאון **רבי יצחק דז'ימיטרובסקי** זצ"ל (ר"מ בשיבת קול יעקב) "ברכת הלוי", הזהיר את תלמידו שעסק בהוצאת הספר, שלא יפרסם את דבר הוצאת הספר בשום עיתון ואף לא לתלות על כך מודעה בשישיבה. והוסיף רבי יצחק לנמק בקשתו: "כל חי ברחתי מפרסום! תדע לך שכשהייתי בחור הייתי מפורסם מאוד. גם בצעירותי הייתי מאוד מפורסם, ובמשך השנים נעשיתי לפחות מפורסם. חשתי והרגשתי שהייתה לי סיעתא דשמיא מיוחדת כאשר לא הייתי מפורסם..."

שאל התלמיד: האם כוונתו לסיעתא דשמיא בתורה? והשיב "לאו דווקא, אלא בכל העניינים הרגשתי שהם מסתדרים בצורה טובה יותר..."

הלמות עמלים

לחמול על הזולת ולסייע לו בכל הדברים שנזקק להם!

נלמד מהפסוק: "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם... יעשה פרעה ויפקד פקידים... ויקבצו את כל אוכל... והיה האוכל לפקדון" (פרק מא-לג, לו)

מדוע נזקק יוסף לעוף עיצות לפרעה, והרי לא נתבקש על כך? אלא לומדים אנו מכאן שכאשר ישנה בלבו של אדם חמלה על הזולת, אינו ממתין שיבקשו ממנו לעזור. הרגשתו בצערו של הזולת מדרבנת אותו ומאיצה בו לשאת בעול עמו ולעשות כל שביכולתו לסייע לזולתו. וכפי שכתב הראב"ם ז"ל (בשם רבי אברהם החסיד): החמלה והרחמנות של יוסף על העם, היא שהניעה אותו לתקן תקנה של חסד עליהם בצרה שהם עומדים לפניה.

כתב רבינו יונה ז"ל (בפירושו עה"ת-וירא): חסד הוא מכלל המצוות שבין אדם לחברו, ועניינו שישים חפצו והשתדלותו לגמול חסד לבני אדם ולהטיב להם בממונו ובטורח גופו ולעשות להם נחת רוח ולדרוש שלומם וטובתם ולחפץ ביקרם וטובתם, ואף להיזהר מהזיק להם במעשה ובדיבור.

ובמידה הזאת סרו ונסתלקו מידת האכזריות והכילות והשנאה והקנאה והגאווה, היינו להשתרר על בני אדם שלא כחפצם ורצונם, וכל אדם יכול לעלות במעלות החסד אעפ"י שאינו בעל ממון, כפי שאמרו חז"ל גדולה גמילות חסדים שהיא בגופו ובממונו.

והנה זה העניין – כותב רבינו יונה – ישיג כל איש לקיימו ושכרו הרבה מאוד. וכן יליץ טוב על העניים וימשוך ליבות בני אדם להטיב להם. ואמרו חז"ל גדול המעשה יותר מן העושה, ויתאוו ויכסוף לעשות צדקה, ואף כי אין לו, ויאשר עושה וישמח במעשה צידקתו, וכן הכתוב אומר "מה ה' אלוך דורש מעמך כי אם עשות משפט ואהבת חסד".

הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל כתב (בספרו יערות דבש – ח"א דרוש יח): על מעלת הנשגבה של מדת החסד את הדברים הבאים: כאשר מזכיר אדם בתפילה "גומל חסדים טובים... וזוכר חסדי אבות"... יש לו לתת אל ליבו כמה ראוי לבן אדם להיות חונן במעשיו וחסיד בדרכיו, להדמות לקצת דקצת למידת הבורא ית"ש, לזכור לאדם טובתו שהטיב לו, ואל יזכור לו שאירע לו, כמידת הקב"ה הזוכר מצוות ומעשים טובים, ומעביר ונושא עוון. וראוי לתפוס מידתו של אברהם אבינו, שהטיב לכל, ופירסם מידתו של הקב"ה וטובתו בעולם, והכריז על יחודו של מקום וקבע דת אמת בפי כל הבריות, וכן ראוי לכל אדם.

והוסיף היערות דבש: ואיך יעזי איש לומר "מגן אברהם" והוא אינו שם על לב ללכת בעקבותיו, לרחם כל נידה, ולפקוח בכל עיסקי כושל, ולקבל מה שיקרה לו מה' באהבה, אף שצריך להיות נע ונד בארץ, ויקרהו צרות רבות כמו שקרה לאברהם, והיה עם כל זה תמים עם ה' באמת ובלב תמים. עכ"ד.

כפי שידוע מהמשנה (פאה א-א), הגומל חסד אוכל פירות בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא. וכל כך למה? מביא המהר"ל מפראג זצ"ל (בספרו גבורות ה') פ"ו כי בכך דבוק הוא במידתו של הקב"ה, ומידת טובו של ה' שמשפיע מחסדו על כל העולם והשפעה זו עושה פירות ותולדות בעולם, וכדכתיב (תהילים פ"ט-ג) "אמרתי עולם חסד יבנה". על כן, מי שדבק במידה זו יש לו גם קרן וגם פירות.

ומובא בספרים הק' שישנם בשמים מלאכים הממונים על גמילות החסד שעושים ישראל למטה. וכאשר מידת הדין מקטרגת על ישראל רח"ל, מראים אותם מלאכים, את החסד שעושים ישראל, והקב"ה מרחם על ישראל, מפני שהוא יתברך חפץ חסד הוא. וא"כ ראוי גם לאדם להתנהג במידה זו, גם לענין זה: שאפילו אם רואה בחברו דבר רע, אבל יש בו צד טוב, יסיר כעסו מעליו.

"נעשה המצוה בשלימות..."

סיפר הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל: "כאשר הגעתי בפעם הראשונה לזכרון מאיר, חיפשתי את כתובתו של גיסי. לא ידעתי את הכתובת המדויקת. והנה נזדמן לי בדרכי יהודי מעט זקן, שאלתי אותו היכן המקום המדויק.

"הזקן ענה לי שהוא כבר יראה לי. הוא נטל ממני את המזוודות כדי לסייע לי. אמרתי לו: "הרי לא זה מה שביקשתי". אך הוא ענה לי: "נעשה את המצוה בשלימות..."

"הוא ליווה אותי עד הבית של גיסי והמשיך ללכת לדרכו. כשיצא גיסי מהבית אמר לי בהתרגשות: "אתה יודע מי האיש הזקן הזה? זה רבינו הגדול החזון איש בכבודו ובעצמו..."

הלמות עמלים

"גארטל" של חסד...

מעשה באחד החסידים שנכנס להתפלל בשטיבל של חסידי גור, ומכיוון שלא היה לו "גארטל" הוא ביקש מהמתפללים שמא יש לאחד מהם גארטל מיותר שיוכל להשאיל לו לצורך התפילה. אך לאף אחד מהם לא היה גארטל נוסף.

והנה להפתעתו פנה אליו כ"ק האדמו"ר מגור ולפני שהוכתר כאדמו"ר) ונתן לה את הגארטל שלו, והוא עצמו התפלל בלי גארטל.

לאחר התפילה שאל אותו אחד החסידים: "למה נתת לו את הגארטל שלך, הרי נמצאת מתפלל ללא גארטל? השיב לו האדמו"ר: "הוא התפלל עם גארטל, ואני התפללתי עם מעשה חסד!"

לפניו נעבוד

לעשות חסד – המפתח להבנת הסוגיה...

שח הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: שמעתי על אחד מגדולי ראשי הישיבות, מהדור הקודם, שהיה גאון גדול, שכאשר היה מתייגע כדי להכין שיעור לתלמידיו והיה נוכח לראות שקשה לו לרדת לעומק העניין, מה היה עושה? הוא היה נכנס לישיבה והיה מביט ומתבונן על התלמידים ובודק מי מהם הולך עם נעליים קרועות...

כשהיה מוצא אחד כזה, היה מוציא מיד כסף מכיסו ונותן לו לקנות נעליים חדשות! יש לזכור שנתניה זו הייתה ממש מסירות נפש מצד ראש הישיבה, שכן הדחקות אז הייתה נוראה וראשי הישיבות היו רעבים לחם אף יותר מהבחורים.

ואעפ"כ ידע אותו ראש ישיבה, שכדי להצליח להבין הסוגיה אין עצה אחרת אלא לעשות חסד עם השני! רק בדרך זו יאיר ה' עיניו ויצליח להבין.

דרכי החיים

תורה של חסד...

מספר הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א: "ערב אחד התפלאו תלמידי ישיבת פורת יוסף למצוא את דלתות המטבח וחדר האוכל של הישיבה נעולים מסיבה כלשהי. כמאה ושמונים בחורים צפויים היו להישאר רעבים, וכמובן יגרם מכך ביטול תורה גדול.

"עליתי לאולם הישיבה לשאול בעצתו של ראש הישיבה הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל. מיד הוציא כסף מכיסו ואמר: שלח שני בחורים, האחד למאפייה לקנות פיתות והשני לחנות לקנות כדורי פלאפל. אתה תקנה מעט עגבניות ויהיה אוכל.

תוך זמן קצר עמד רבי בן ציון אבא שאול בעצמו באחד החדרים ובידו סכין חיתוך. בצורה מיומנת ומהירה החל לבצוע פיתות ולהניח בתוכן כדורי פלאפל וחיטוכות עגבניה.

הבחורים נדהמו לראות את ראש הישיבה רבי בן ציון עומד ומגיש לכל אחד פיתה מלאה כשהוא מזרז: "קח ואכול לתיאבון!" במהירות רבה נסתיימה המלאכה וראש הישיבה חזר ללימודו כאילו לא אירע דבר. אך יש לציין כי קול התורה של הבחורים בערב הזה נשמע בהיכל הישיבה ביתר שאת וביתר עוז.

תפארת ציון

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

שידוכי אורה ושמחה [4]

הבעיה - לבני זוג קשה לקנות דירה אחת לעצמם.

הפתרון - להרדים את הבעיה לעשרים שנה, ואז יהיה על בני הזוג לקנות הרבה דירות - לכל אחד מילדיהם...

הנה לפנינו מבנה מדויק של תהליכי התמכרות: בריחה מבעיה עכשווית, אל בעיה עתידית גדולה יותר, שיותר נוח לא לחשוב עליה כעת...

למה אתה כל כך שמח?

פעם אחת, היה אדם ששידך את בנו, והמחותנים סיכמו ביניהם, שאינם מתחייבים כסף עבור קניית דירה לבני הזוג. אבי הבן היה נראה מאוד שמח. חבריו שאלוהו לפרש השמחה הגדולה.

ענה להם, אני שמח, שלא היתה התחייבות כספית עבור דירה. נו, אם כן - השאלה עוד יותר גדולה, למה אם כן, אתה כל כך שמח?

הסביר להם: עכשיו אני רגוע, ביודעי שבני, לא יצטרך להתחייב ולקחת על עצמו עול כל כך גדול של קניית דירות עבור ילדיו, כאשר בעוד כעשרים שנה יתחיל לחתן אותם...

מה העיקרון של אמונה וביטחון?

הבה נחזק את יסוד האמונה והביטחון הפשוט והבסיסי בהשם יתברך, מבחינת סיפוק צרכי האדם:

מי שברא את העולם, ומי שברא את כל בני אדם בעולם, ומי שנתן את התורה וציוה את כל מצוותיה, ומי שזן את כל בני האדם בעולם, מאז בריאת העולם - עד היום. מי שזן את אבותינו במדבר במשך 40 שנה - הוא יטפל ויפרנס ויזון ויתן מזון ובגדים ובית וסיפוק כל הצרכים שלנו ושל ילדינו ושל ילדיהם ושל כל הצאצאים שלנו.

מה שנותר לנו לעשות - לקחת אחריות על עצמינו, ולדעת ש"אם אין אני לי מי לי". להשתדל להשיג שידוך טוב לילדנו, ולעזור להם להיכנס לחופה בכבוד ובשמחה. להתפלל לה' ולשמוח עם ילדינו, ולשמוח שאנו זוכים לחתן אותם בשעה טובה ומוצלחת עם שידוך טוב ממשפחה טובה, ולהודות להשם.

שנשמע ונתבשר בשורות טובות ישועות ונחמות. עוד ישמע... קול ששון וקול שמחה... קול חתן וקול כלה. ויקויים בנו ובבתי כל ישראל: "יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך!"

בפרק הקודם סיפרנו על דו-שיח פלוני שטען שבעצם אין לנו פתרון לבעיה שאנו עסוקים בה. ענינו לו: כאשר תביא פתרון להורים, מאיפה הם אמורים להשיג כסף עבור שבע דירות לילדיהם - נביא לך פתרון מאיפה כל אחד אמור להשיג כסף עבור דירה לעצמו...

ועכשיו באופן קצת יותר ברור:

'האם אתה יודע מה זו התמכרות?' שאלנו את בן-שיחנו.

ובכן, 'התמכרות' זה מצב, שאדם מוכר ומשעבד את עצמו לצורך חומר מסוים שאינו טוב עבורו, ואף מזיק לו. יש הרבה סוגי התמכרות, כגון: עישון סיגריות, שתיית אלכוהול, צריכת חומרים מסוכנים, הימורים כספיים, אכילה יתירה, קניות מיותרות מוגזמות וכדומה.

ההתמכרות היא בלתי נשלטת, עולה הרבה כסף, מכלה הרבה זמן, גורמת נזק לגוף ולנפש, מחלישה, מרחיקה את האדם מבני משפחתו ומאנשי סביבתו, ובדרך כלל גם מבוראו.

צריך להבין: אם ההתמכרות גרועה והרסנית כל כך - מה גורם לאדם להתמכר?

ההסבר הוא, שיש לאדם כאב נפשי עמוק, כמו זיכרונות שליליים מילדות, חוויה קשה שחוה, עלבון צורב שהוא נושא עמו מהעבר. והוא לא מסוגל להתמודד עם גודל הצער הנפשי.

ולכן, 'הפתרון' שסיגל לעצמו הוא, שיעסיק את עצמו בדבר מסוים אחר, שיש בו עוצמה ריגושית חזקה, המסיט את תשומת לבו מהכאב הרגשי החבוי בתוך לבו. ועכשיו אינו צריך להתמודד עם הכאב שלו. החומר שהוא צורך - משכך ממנו את הכאב הנפשי, וכך הוא יכול איכשהו להמשיך לשרוד.

מה הוא בעצם עשה? בורח מהבעיה האמיתית השוכנת בתוך לבו - למקום מקלט דמיוני, המגן עליו מפני בעייתו. ובפועל, מכניס את עצמו לתוך בעיה הרבה יותר גדולה. בזמן שאת עיקר בעייתו - לא פתר. רק מוסיף תסבוכת על תסבוכתו, ומאמץ בעיה נוספת גדולה יותר מהראשונה!

ועכשיו שימו לב; אותו מנגנון שתואר לעיל, פועל גם בנושא שלנו. כלומר בריחה מבעיה קטנה לטובת יצירת בעייה הרבה יותר גדולה.

וכך זה עובד:

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

**קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל
לתרומות: 0542538581 02-5671812 אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי**